

ZÁSADY participatívneho rozpočtu

Participatívny rozpočet sa uskutočňuje za účelom poskytnúť obyvateľom obce/ mesta/ kraja moderný nástroj podpory na zapojenie sa do rozhodovacích procesov a tým podporiť iniciatívu a realizáciu občianskych a komunitných projektov.

Obyvatelia obce, mesta alebo inej samosprávnej územnej jednotky rozhodujú o využití časti verejných finančných prostriedkov. Aktívna participácia občanov na rozhodovacích procesoch podporuje angažovanosť obyvateľov, záujem o veci verejné a zvyšuje kvalitu demokracie.

I. ZÁKLADNÉ POJMY

- 1) Participatívny rozpočet (ďalej aj ako „PR“) je proces, v rámci ktorého je obyvateľom obce/mesta/ kraja umožnené rozhodovať o časti rozpočtu danej lokality.
- 2) Obyvateľom obce/ mesta/ kraja sa rozumie fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v obci alebo v meste na území danej lokality.
- 3) Skupina obyvateľov sú dvaja a viac obyvateľov kraja, ktorí majú trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v obci, v meste, resp. v kraji.
- 4) Projekt je investičná alebo neinvestičná akcia realizovaná na území obce/ mesta/ kraja.
- 5) Projektový koordinátor PR je zamestnanec obce/ mesta/ kraja poverený koordináciou procesu PR.
- 6) Navrhovateľ projektu PR môže byť fyzická osoba, alebo skupina fyzických osôb, ktorí v čase podania projektu PR dosiahli vek 18 rokov, alebo verejnospoločenská organizácia (nezisková organizácia alebo občianske združenie so sídlom na území obce/ mesta/ kraja, resp. organizácia môže pôsobiť v danej lokalite).
- 7) Hlasovať je oprávnený každý obyvateľ obce/ mesta/ kraja.
- 8) Rozhodovanie o finálnom poradí projektov sa realizuje kvantitatívnym a kvalitatívnym spôsobom – hlasovaním a verejným zvažovaním.
- 9) Hlasovanie sa uskutočňuje elektronicky prostredníctvom aplikácie alebo webových (internetových) stránok PR.
- 10) Verejnú zvažovanie (ďalej aj ako „deliberácia“) je nástrojom kvalitatívneho rozhodovania o projektoch. Skladá sa z dvoch častí. Prvá časť je venovaná stanovovaniu kritérií, na základe ktorých sa hodnotia jednotlivé projekty. Druhá časť spočíva v hodnotení projektov na základe stanovených

kritérií. Členov deliberatívneho fóra menuje úrad obce/ mesta/ kraja participatívneho rozpočtu na základe vopred stanovených pravidiel.

11) Výzva je dokument schválený vyhlasovateľom participatívneho rozpočtu, ktorý obsahuje základné informácie o PR. Výzva musí byť zverejnená na verejnosti dostupných informačných zdrojoch.

12) Verejné stretnutie je zhromaždenie obyvateľov kraja, zástupcov občianskych združení či neziskových organizácií a zástupcov kraja za účelom diskusie o návrhoch projektov.

13) Zdroje PR sú prostriedky, ktoré sú v rozpočte na príslušný rozpočtový rok schválené na participatívny rozpočet.

II. OBDOBIE REALIZÁCIE PR

1) Participatívny rozpočet sa realizuje v konkrétnom rozpočtovom roku.

2) Každý ročník začína vyhlásením výzvy, ktorá obsahuje informácie o objeme finančných prostriedkov schválených v príslušnom rozpočtovom roku, účely participatívneho rozpočtu, tematických okruhoch pre podávanie projektov, harmonogram PR, spôsob hlasovania a hodnotenia projektov, formulár na podávanie projektov.

III. PRIEBEH PROCESU PR

1) Participatívny rozpočet sa skladá z niekoľkých nadväzujúcich častí:

a) Prípravná časť je obdobie od zverejnenia výzvy až po druhé kolo verejných stretnutí a skladá sa z týchto procesov:

- informovanie verejnosti o možnostiach zapojenia sa do PR (web stránka, facebook, web stránka PR),
- prvé kolo verejných stretnutí (miesto a termín špecifikuje výzva),
- zber projektov od navrhovateľov projektov PR a ich administrácia,
- overenie realizovateľnosti projektov,
- druhé kolo verejných stretnutí
- prezentácia projektov (miesto a termín musí byť zverejnený vopred. (Odporúčame 10 dní pred ich konaním).

b) Rozhodovanie je časť, kedy prebieha hlasovanie o jednotlivých projektoch, ktoré získajú finančnú podporu pre svoju realizáciu. Ak je vyčlenená vyššia suma na projekty, ako je potrebné na realizáciu projektov v danej obci/ meste/ okrese/ kraji, zvyšné finančné prostriedky sa prerozdedia na realizáciu projektov v ostatných okresoch a to v poradí stanovenom v procese rozhodovania.

c) Realizácia je časť, počas ktorej sa v jednotlivých okresoch uskutočňujú projekty určené procesom rozhodovania.

d) Vyhodnotenie sa koná po ukončení daného ročníka PR, po realizácii všetkých projektov podporených v rámci procesu.

Záverom vyhodnotenia je uskutočnenie verejnej prezentácie výsledkov daného ročníka a zhodnotenie priebehu PR.

2) Termíny jednotlivých častí PR stanoví úrade obce/ mesta/ VÚC.

IV. PREDLOŽENIE NÁVRHOV PROJEKTOV

1) Predkladateľom projektu môže byť:

- a) fyzická osoba alebo skupina fyzických osôb,
- b) občianske združenie alebo nezisková organizácia, ktoré majú sídlo alebo pôsobia na území obce/ mesta/ kraja.

2) Návrh projektu musí obsahovať nasledujúce informácie:

názov projektu - popis návrhu projektu a stručné zhrnutie - verejný prínos projektu - umiestnenie projektu (informácia o jeho nadväznosti na konkrétne miesto) - predpokladaná finančná náročnosť - predpokladaná doba realizácie - kontakt na navrhovateľa - tematický okruh projektu - prípadné prílohy (nákres, fotodokumentácia, ilustrácia a pod.).

3) Počet projektov, ktoré môže predložiť predkladateľ projektu.

4) Prístup k elektronickému formuláru, prostredníctvom ktorého možno projekt predložiť.

Odporúčame cez systém egrant.sk

4) Kontakty na osoby zodpovedné za riadenie PR a konzultácie s verejnosťou.

5) Výšku podpory jedného projektu, pričom celkový rozpočet projektu môže byť vyšší, pokiaľ je financovaný z iných zdrojov, ktoré zabezpečí predkladateľ projektu.

V. VHODNOSŤ PROJEKTOV

Návrhy kritérií pre hodnotenie vhodnosti projektov:

- projekt je verejne prospešný,
- projekt je zameraný na revitalizáciu verejných priestranstiev a/alebo zameraný na stimuláciu a rozvoj komunit a susedských vzťahov a/alebo zameraný na vytvorenie nových verejných služieb alebo priblíženie už existujúcich verejných služieb,
- doba fyzickej realizácie projektu musí byť do konca príslušného kalendárneho roka, pričom sa musí prihliadať na účtovnú závierku kraja,
- všetky výdavky súvisiace s realizáciou projektu musia byť uhradené do konca kalendárneho roka,
- projekt nesmie zaťažovať nasledujúce rozpočtové roky obce/ mesta/ kraja bez predchádzajúceho súhlasu obce/ mesta/ kraja,
- projekt je realizovateľný z hľadiska investície, t.j. ak sa má realizovať mimo majetku obce/ mesta/ kraja, je nevyhnutné doložiť písomný súhlas dotknutej fyzickej alebo právnickej osoby, na ktorej majetku sa bude projekt realizovať,

- projekt nesmie propagovať produkty, služby, činnosť či stanoviská subjektov komerčného charakteru alebo politických strán a hnutí,
- cieľom projektu nesmie byť priame poskytovanie finančných prostriedkov (napr. formou dotácií, výhier či darov).

VI. OVEROVANIE REALIZOVATEĽNOSTI PROJEKTU

1) Ako realizovateľné projekty budú označené tie projekty, ktoré spĺňajú:

- formálne náležitosti projektu,
- súlad projektov s požiadavkami, ktoré sú stanovené vo výzve,
- primeranosť predpokladaných nákladov projektu,
- primeranosť predpokladanej časovej náročnosti projektu,
- nie sú v rozpore s plánovanými akciami obce/ mesta/ kraja,
- nejedná sa o projekty s rovnakým alebo obdobným zámerom, ako sú už plánované projekty obce/ mesta/ kraja (neduplikuje ich),
- súlad so zákonmi a inými právnymi predpismi.

2) Realizovateľnosť projektu je podmienená súhlasom majiteľa pozemku alebo majetku, na ktorom má byť projekt realizovaný (obec, mesto, právnická osoba a pod.). O súhlas žiada predkladateľ projektu.

3) Navrhovateľ projektu bude úradom obce/ mesta/ kraja vyrozumený (emailom, alebo písomne poštou), či je navrhnutý projekt: a) realizovateľný v plnej podobe, b) potrebné čiastočne upraviť, c) nerealizovateľný.

4) Navrhovateľ projektu bude priebežne informovaný o posudzovaní jeho projektu.

5) V prípravnej časti v priebehu procesu PR bude mať navrhovateľ možnosť spraviť čiastočné úpravy projektu, aby vyhovel požiadavkám realizovateľnosti.

6) Do procesu rozhodovania postupujú iba tie projekty, ktoré sú realizovateľné a prešli overením.

VII. ROZHODOVANIE

- 1) Hlasovať môže byť každý obyvateľ obce/ mesta/ kraja.
- 2) Termín začatia a ukončenia hlasovania vyhlasuje úrad obce/ mesta/ kraja na webovej stránke.
- 3) Rozhodovanie prebieha dvoma spôsobmi: - elektronicky online hlasovaním (obec/ mesto/ kraj určí váhu daného spôsobu), deliberáciou (obec/ mesto/ kraj určí váhu daného spôsobu)
- 4) Pre podporu projektov obyvateľ hlasuje elektronicky online hlasovaním
- 5) Počet projektov, koľkým možno hlas udeliť určuje obec/ mesto/ kraj.

- 6) Deliberácia sa skladá z dvoch častí: - vytvorenie kritérií, na základe ktorých budú deliberačné fóra hodnotiť jednotlivé projekty; za týmto účelom sa uskutoční verejné stretnutie členov a členiek jednotlivých deliberatívnych fór, - hodnotenie projektov na základe stanovených kritérií (druhé kolo verejných stretnutí).
- 7) Deliberačné fóra sa skladajú z členov, ktorých vymenuje starosta/ primátor/ predseda (Odporúčame v nasledovnom zložení: jeden poslanec zastupiteľstva, dvaja pracovníci z úradu, dvaja zástupcovia občianskej spoločnosti.)

VIII. VÝBER PROJEKTOV K REALIZÁCII

- 1) Po ukončení hlasovania sa zrátajú všetky platné hlasy elektronického online hlasovania.
- 2) Výsledné poradie projektov je stanovené zostupne matematickým prepočtom poradia z online hlasovania a poradia určeného jednotlivými deliberačnými fórami.
- 3) Výsledky hlasovania o projektoch sa zverejňujú webovej stránke úradu, prípadne PR.

IX. REALIZÁCIA PROJEKTOV

- 1) Realizácia projektov PR môže prebehnúť dvoma spôsobmi:
 - a) formou dotácie (občianske združenie alebo nezisková organizácia) v súlade s čl. VIII. Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu,
 - b) priamo úradom obce/ mesta/ kraja (obyvateľ alebo skupina obyvateľov, občan SR).
- 2) Projekty, ktoré si získajú podporu verejnosti budú finančne podporené zo zdrojov PR.
- 3) Pokiaľ sú dva alebo viac projektov nezlučiteľné (miestne či časové prekážky), je realizovaný projekt s väčším počtom hlasov.
- 4) Pokiaľ dôjde zásahom vyššej moci k predĺženiu realizácie projektu, bude so súhlasom úradu dokončený v nasledujúcom roku a nebude sa to považovať za porušenie týchto zásad.
- 5) Na realizáciu projektu nie je právny nárok.
- 6) Zrealizované projekty budú zverejnené na webovej stránke úradu, resp. PR.
- 7) Realizátori sú povinní zaslať úradu dokumentáciu z uskutočnenia projektu.
- 7) Metodický postup realizácie projektov sa zverejňuje na webovej stránke úradu, resp. PR.

X. ČERPANIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV

- 1) Finančné prostriedky je možné realizovať nasledovne: a) formou dotácie v prípade projektov podaných navrhovateľom, ktorým je občianske združenie alebo nezisková organizácia, poskytnutej na základe výsledkov rozhodovania PR a zmluvy medzi navrhovateľom a úradom v súlade so znením Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu, b) úhradou výdavkov projektu,

ktorý získal podporu hlasujúcich obcou/ mestom/ krajom alebo jeho rozpočtovými a príspevkovými organizáciami v prípade, ak je navrhovateľ projektu PR fyzická osoba alebo skupina fyzických osôb.

2) V prípade realizácie občianskych projektov prostredníctvom navrhovateľa, ktorým je občianske združenie alebo nezisková organizácia, budú finančné prostriedky poskytnuté na základe výsledkov rozhodovania PR a zmluvy.

3) Čerpanie finančných prostriedkov podlieha ročnému zúčtovaniu s rozpočtom obce/ mesta/ kraja najneskôr do 15.12. v danom kalendárnom roku. Vyúčtovanie poskytnutých finančných prostriedkov prebieha v súčinnosti s úradom obce/ mesta/ kraja. Nepoužité finančné prostriedky je príjemca povinný vrátiť na účet obce/ mesta/ kraja.

XI. VEREJNÉ STRETNUTIA

1) V priebehu procesu PR sa uskutočnia dve kolá verejných stretnutí s obyvateľmi:

- prvé kolo verejných stretnutí je zamerané na poskytnutie informácií, ako vypracovať projekt,

- druhé kolo verejných stretnutí je zamerané na prezentáciu projektov ich navrhovateľmi. Na týchto stretnutiach prebehne aj prezentácia hodnotenia projektov členmi deliberatívnych fór.

2) Stretnutia prebiehajú podľa stanoveného harmonogramu PR, ktorý je vopred zverejnený.

3) Stretnutia sú zvolané v dostatočnom časovom predstihu.

XII. INFORMOVANIE O PROCESU PR

1) Informovanie verejnosti prebieha vo všetkých fázach procesu PR.

2) Obce/ mesto/ kraj využíva dostupné komunikačné kanály, ako napríklad: a) web PR, b) web úradu, c) elektronické médiá, d) sociálne siete, e) kontaktné miesta, f) tlačené médiá a letáky.

3) Informácie o časovom harmonograme, verejných stretnutiach, hlasovaní, projektoch a priebehu realizácie sú zverejnené na webovej, prípadne facebookovej stránke úradu, resp. PR.

XIII. VYHODNOTENIE PROCESU PR

1) Celý proces PR je priebežne vyhodnocovaný a v prípade potreby korigovaný.

2) Vyhodnocuje sa predovšetkým dostupnosť procesov pre verejnosť, splnenie cieľov komunikačnej kampane, kvalita uskutočnených verejných stretnutí, zaťaženie úradu a úspešnosť realizácie projektov.

Vypracovanie materiálu bolo spolufinancované z EÚ - ESF a OP EVS.